

Vårt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare till konsumenter ska själv kontrollera att försäljningen i din butik följer bestämmelserna i lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. För att säkerställa att bestämmelserna kommer att följas ska du dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är näringsidkaren, det vill säga du som äger verksamheten, som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör bland annat beskriva hur personalen ska få information om lagens bestämmelser och vilka rutiner som ska följas när det gäller att sälja elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen när det blir tillsyn. Om du inte följer lagens bestämmelser kan kommunen ge dig försäljningsförbud eller en varning. Det gäller också om du inte har ett egenkontrollprogram.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer och postort	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/Personnummer
--	----------------------------------

Nedan följer ett förslag på vad ett egenkontrollprogram för försäljning av e-cigaretter och påfyllningsbehållare kan innehålla. Hjälptexten under rubrikerna beskriver lagens försäljningsregler och kryssrutorna är förslag på rutiner som kan vara ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen. Det finns också tips på information som inte är försäljningsregler men som kan vara bra att känna till och en hjälp för dig och din personal.

Åldersgräns och ålderskontroll

Den som säljer e-cigaretter och påfyllningsbehållare ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Personen som säljer eller lämnar ut varan, exempelvis expediten i kassan, är personligen ansvarig för att ingen under 18 år får köpa e-cigaretter eller påfyllningsbehållare. Det betyder att den som säljer till någon som inte har fyllt 18 år kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Om kassapersonalen är osäker på kundens ålder ska de begära legitimation.

Det kan vara svårt att enbart genom utseendet bedöma en ungs ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får e-cigaretter eller påfyllningsbehållare inte säljas. Varan får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att tro att den kommer att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

- Om vi är osäkra på om kunden har fyllt 18 år frågar vi efter legitimation.
 - Vi kontrollerar kundens ålder via födelsedata på legitimationen.
 - En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
 - Vi rekommenderar att personalen begär legitimation av alla kunder som ser ut att vara under
 - _____ år. Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år nekar vi köp.
 - Om kunden inte visar legitimation på begäran nekar vi köp.
 - Om personalen misstänker att varan är avsedd för någon som är under 18 år nekar vi köp.
 - Om kunden är påstridig tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
- Annat:

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker i en webbutik?

- Vi säljer inte e-cigarett och påfyllningsbehållare i webbutik.
- Vid köp från vår webbutik kontrolleras åldern via bankkort
- eller liknande. Annat:

Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll? I så fall, vilken?

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om kunden inte kan visa någon legitimation?

Information om åldersgränsen

För att informera om åldersgränsen ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information på försäljningsstället.

På vilket sätt informerar ni kunderna om att ni inte får sälja eller lämna ut e-cigarett och påfyllningsbehållare till någon som är under 18 år?

- Skyltar/dekaler
- Muntligen i kassan
- Informationsblad
- Annat:

Utbildning och information till personal

En näringsidkare som säljer e-cigarett och påfyllningsbehållare ska se till att personalen har den kunskap som behövs kring försäljningen.

Det är näringsidkarens ansvar att bestämmelserna följs men kassapersonalen har också ett eget ansvar vid försäljningen. Det är därför viktigt att all personal som arbetar i kassan och lämnar ut e-cigarett och påfyllningsbehållare känner till sitt personliga straffansvar i samband med försäljningen.

På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll, deras personliga straffansvar och övriga bestämmelser vid försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare?

- Vid anställning av ny personal.
- Personalmöten
- Intern utbildning
- Extern utbildning
- Informations- och utbildningsmaterial
- Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och om övriga bestämmelser vid försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare?

- Vid anställning av ny personal.
- Minst en gång per år.
- Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information och utbildning till personalen (se bilaga 2).
- Annat:

Särskilt stöd till ung personal

Det finns inget ålderskrav för den som står i kassan och säljer e-cigarett och påfyllningsbehållare till kunden. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja varorna till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för ung personal.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare?

Produktkrav

Enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter får produkterna endast tillhandahållas till konsument om nedanstående krav är uppfyllda:

- E-cigarett och påfyllningsbehållare måste, till sin utformning och innehåll, uppfylla kraven i föreskrifter (11 kap. 2 §)
- Styckförpackningar till e-cigarett och påfyllningsbehållare ska innehålla ett informationsblad (3 kap. 5 §).
- Förpackningar till e-cigarett och påfyllningsbehållare ska förses med en innehållsdeklaration (3 kap. 6 §).
- Förpackningar till e-cigarett och påfyllningsbehållare ska förses med en hälsovarning (3 kap. 2 §).

Vilka rutiner har ni för att kontrollera att e-cigarett och påfyllningsbehållare som tillhandahålls uppfyller produktkraven?

Insamling av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR)

I och med att du undertecknar och skickar in denna blankett registreras dina uppgifter hos Ulricehamns kommun. Uppgifterna kommer att användas för Ulricehamns kommuns hantering av detta ärende och kommer att behandlas i enlighet med Dataskyddsförordningen 2016/679. På ulricehamn.se/personuppgifter kan du läsa mer om hur Ulricehamns kommun hanterar personuppgifter.

Underskrift

Ort och datum

Underskrift (behörig firmatecknare)

Namnförtydligande

Utdrag ur lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

5 kap. Handel

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

15 § En näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige får inte bedriva detaljhandel med elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.

16 § En näringsidkare får inte bedriva gränsöverskridande distansförsäljning av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha registrerat försäljningen hos Folkhälsomyndigheten och fått registreringen bekräftad. Bekräftelsen ska lämnas skyndsamt.

17 § Den som bedriver försäljning enligt 15 eller 16 § ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan om försäljning enligt 15 § eller registrering enligt 16 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

Berörda myndigheter

Folkhälsomyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av lagen och anslutande föreskrifter. *Länsstyrelsen* utöver tillsyn inom länet och ska följa kommunernas verksamhet och ge dem information och råd. Länsstyrelsen ska även främja samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter och mellan tillsynsmyndigheter och andra.

Kommunen och *Polismyndigheten* ansvarar lokalt för tillsyn över handeln med e-cigaretter och påfyllningsbehållare. *Polisens* huvudsakliga uppgift är att ingripa vid brott som har begåtts, medan *kommunens* uppgift är att säkerställa att regelsystemet följs i framtiden.

Marknadsföring

Konsumentverket är tillsynsmyndighet för frågor kring marknadsföring och är ansvarig för tillsynen vid försäljningsställen för e-cigaretter och påfyllningsbehållare.

En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

Förbudet gäller dock inte:

1. inom informationssamhällets tjänster, eller
 2. i ljudradiosändningar, tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen.
-
1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller
 2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

En näringsidkare som marknadsför elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig.

Mer information

För mer information om lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt anslutande föreskrifter, kontakta din kommun.

Information till personalen

Det är viktigt att din personal vet vilka regler som gäller vid försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare, och varför reglerna finns. Ett sätt att försäkra sig om detta är att du informerar personalen en gång per år. Ny personal bör dessutom få en genomgång när de anställs. Kom ihåg att både berätta vad lagen säger och beskriva hur era rutiner ser ut.

För att komma ihåg när du har informerat din personal kan det vara bra att fylla i deras namn i en tabell, se exempel nedan. De bör själva få fylla i datumet då de senast deltog i ett informations- eller utbildningstillfälle.

Namn	Datum 1	Datum 2	Datum 3	Datum 4